

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členiek senátu JUDr. Dariny Ličkovej a JUDr. Júlie Horskej v právnej veci žalobcu: **Ing. I.M. – A.**, O.X.S., IČO: X., zast. Mgr. R. U., advokátom so sídlom V.X.B., proti žalovanému: **H.S.S., a.s.**, N.X.H., IČO: X., zast. doc. JUDr. Ľ. F., CSc., advokátom so sídlom K. X.B., o zaplatenie 57 394 843,70,- Sk vedenej na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn.: 23 Cb 149/2005, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 6. júna 2007, č.k.: 15 Cob 89/2007-405, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 6. júna 2007, č.k.: 15 Cob 89/07-405 sa **z r u š u j e** a vec sa **v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Nitre rozsudkom z 20. novembra 2006, č.k.: 23 Cb 149/2005-297 rozhodol o uplatnenom nároku žalobcu na zaplatenie škody a ušlého zisku tak, že žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Súd prvého stupňa mal preukázané, že účastníci konania uzatvorili 8. marca 2004 platnú kúpnu zmluvu č. T 0001/2004, v zmysle ktorej mal žalobca ako predávajúci dodať žalovanému ako kupujúcemu tovar – sladovnícky jačmeň v dohodnutej kvalite a v množstve 20 000 ton za cenu 5000,- Sk za tonu. Tovar mal byť dodaný po písomnom oznámení žalovaného na určené miesto a v určenom objeme

po mesiacoch. Žalovaný si svoju povinnosť splnil, oznámil žalobcovi 30. júla miesto a objem dodania tovaru zaslaním faxovej správy z 30. júla 2004. Žalobca prijatie správy potvrdil, spochybnil viazanosť správy na uzatvorenú kúpnu zmluvu. Prvostupňový súd vyhodnotil oznámenie žalovaného ako splnenie si povinnosti vyplývajúce z čl. V. bod 5.2 zmluvy č. T 0001/2004. Žalobca nepreukázal, že žalovaný konal v rozpore s obchodnými zvyklosťami zachovávanými medzi účastníkmi konania, pretože zmluva č. T 0001/2004 ustanovenia o obchodných zvyklostiach neobsahovala.

Prvostupňový súd dospel k záveru, že žalobca ako predávajúci si nesplnil svoju povinnosť dodať kupujúcemu dohodnutý tovar v termíne a mieste určené kupujúcim v súlade so zmluvou a § 414 ods. 1 Obch. zák. Žalobca si taktiež nesplnil povinnosť – predložiť kupujúcemu zoznam subdodávateľov a kópie kúpnych zmlúv uzatvorených s týmito subdodávateľmi do 15. marca 2004. Prvostupňový súd konštatoval, že nedošlo k porušeniu zmluvnej povinnosti žalovaným, preto neexistuje príčinná súvislosť medzi porušením a prípadnou škodou existujúcou na strane žalobcu, a preto žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 142 ods. 1 OSP.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací rozhodol na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 6. júna 2007, č.k.: 15 Cob 89/2007-405 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa z 20. novembra 2006, č.k.: 23 Cb 149/2005-297 zmenil a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 57 394 843,70,- Sk a trovy konania v sume 2 940 022,20,- Sk.

Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že v konaní bolo nepochybne preukázané, že účastníci konania 8. marca 2004 uzatvorili kúpnu zmluvu č. T 0001/2004 podľa ust. § 409 a nasl. Obch. zákonníka, pričom žalobca ako predávajúci sa zaviazal dodať žalovanému ako kupujúcemu 20 000 ton sladovníckeho jačmeňa s termínom dodávky do 31. decembra 2004 v cene 5000,- Sk za tonu. Žalovaný dohodnuté množstvo sladovníckeho jačmeňa k 31. decembru 2004 neodobral.

Jednou z povinností žalovaného bolo v zmysle čl. V. bod 5.2 určiť spôsob a objem dodávky tovaru po mesiacoch a kupujúcemu písomne čo najneskôr do 30. júla 2004 oznámiť.

Žalobca sa písomne domáhal u žalovaného oznámenia detailného harmonogramu navážania tovaru, teda splnenia si povinností v zmysle uzatvorenej kúpnej zmluvy.

Žalovaný do 31. decembra 2004 neoznámil žalobcovi miesto, spôsob a objem dodávky tovaru po mesiacoch v zmysle uvedeného čl. V. bod 5.2, čím došlo z jeho strany k porušeniu zmluvnej povinnosti zakladajúcej nárok oprávneného na prípadnú náhradu škody.

Žalobca preukázal, že bol schopný dodať žalovanému zmluvne dohodnuté množstvo sladovníckeho jačmeňa v objeme 20 000 ton, keďže v mesiaci január 2005 uzatvoril kúpnu zmluvu s obchodnou spoločnosťou S. s.r.o. D.S., ktorej odpredal 20 000 ton sladovníckeho jačmeňa.

Žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody, a to za uskladnenie 20 000 ton jačmeňa za obdobie od augusta 2004 do decembra 2004 v celkovej sume 7 092 400,- Sk, ďalej uhradenú zmluvnú pokutu za riadne a včas neodobratý tovar od prvovýrobcov vo výške 30% z dodávky tovaru, čo predstavuje sumu 27 000 000,- Sk, náklady spojené s prepravou jačmeňa v sume 4 000 000,- Sk, finančné náklady spojené s obstaraním zdrojov v banke v sume 184 444,- Sk a ušlým ziskom – rozdiel medzi dohodnutou predajnou cenou 5000,- Sk a skutočne zrealizovanou kúpnu cenou 4139,- Sk, čo celkovo predstavuje čiastku 57 394 843,70,- Sk.

Žalobca preukázal listinnými dôkazmi dôvodnosť rozsahu uplatneného nároku na náhradu škody, a preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 220 OSP zmenil a žalobe vyhovel. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1, 2 OSP s použitím ust. § 142 ods. 1 OSP a úspešnému účastníkovi t.j. žalobcovi priznal ich náhradu v celkovej výške 2 940 022,20,- Sk.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný dovolanie a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 6. júna 2007, č.k.: 15 Cob 89/2007-405 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z týchto dôvodov:

Odvolací súd nesprávne právne posúdil vec a v konaní došlo k iným vadám, ktoré mali za následok nesprávne posúdenie veci. Prípustnosť dovolania je daná v zmysle ust. § 238 ods. 1 a 2 OSP.

V zmysle kúpnej zmluvy z 8. marca 2004 (č. T 0001/2004) sa žalobca zaviazal dodať žalovanému sladovnícky jačmeň v dohodnutej kvalite podľa štandardu H. (čl. 3 ods. 3.1 Zmluvy). Definícia akosti bola uvedená v prílohe č. 1 Zmluvy č. T 0001/2004 (ďalej Zmluva).

Žalobca sa v Zmluve zaviazal ručiť za kvalitu tovaru až do dňa jeho prevzatia kupujúcim (čl. 3 ods. 3.2 Zmluvy), predložiť žalovanému zoznam subdodávateľov ako aj kópie uzatvorených zmlúv so subdodávateľmi do 15. marca 2004 (čl. 4 ods. 4.7 Zmluvy).

To je základný predpoklad plnenia si povinností zo strany žalovaného. Žalovaný sa zaviazal preveriť kvalitu tovaru podľa informatívnej vzorky a výsledok rozboru oznámiť predávajúcemu do 14 dní. Podľa čl. 5 ods. 5.2 druhá veta Zmluvy bolo medzi zmluvnými

stranami dojednané presne, určito a nezameniteľne miesto určenia tovaru ako „sklad kupujúceho vo firme H.S.S., a.s. N.“ Zmluva však pripúšťala aj možnosť, že žalovaný jednostranným úkonom môže žalobcovi určiť aj iné miesto. Medzi zmluvnými stranami bolo však explicitne dojednané, že ak tak žalovaný neurobí, platí v Zmluve označené miesto dodania tovaru. Ak žalovaný mohol jednostranne realizovať zmenu miesta určenia dodania tovaru, musel by v lehote do 30. júla 2004 určiť iné miesto určenia.

Zmluva je zostavená tak, aby každá zo strán mala chránené svoje práva. Splnenie jednej povinnosti podmieňuje splnenie ďalšej povinnosti. Povinnosť oznámiť miesto kontroly dodávaného tovaru a poskytnutie tovaru ku kontrole, je jednou z podmienok oznámenia miesta prevzatia tovaru.

Odvolačí súd logiku a časový sled uskutočňovania úkonov, ktorých vykonanie Zmluva predpokladala, opustil.

Povinnosť žalovanému podľa čl. 5 ods. 5.2 predchádzalo splnenie povinnosti žalobcom, a to oznámenie zoznamu subdodávateľov a s nimi uzatvorených kúpnych zmlúv do 15. marca 2004. Splnenie tejto povinnosti má podstatný vplyv pre uskutočnenie kontroly kvality tovaru. Sám žalobca tvrdí, že informatívne vzorkovanie tovaru je teda v zmluve ustanovené ako povinnosť žalovaného a jeho vykonanie je predpokladom prijatia tovaru žalobcu na sklad žalovaného. Z uskutočneného dokazovania vyplýva, že táto povinnosť nebola splnená žalobcom nikdy. Na základe telefonátov boli odobraté iba niektoré vzorky, nie na základe predloženého zoznamu subdodávateľov. Žalobca sám priznáva, že vzorkovanie bolo iba „začaté“.

Faktom zostáva, že žalobca neposkytol žalovanému predpokladanú súčinnosť a v dôsledku toho nemohla byť vykonaná ďalšia podmienka plnenia – kontrola kvality tovaru, ktorý mal byť následne dodaný.

Tvrdenie žalobcu, že v zmluve nebola povinnosť žalovaného prevziať jačmeň od žalobcu, viazaná na odobratie informatívnych vzoriek je nepravdivé. Sladovnícky jačmeň sa mal dodať podľa štandardov H..

Žalobca sám uvádza, že ak by informatívne rozbory preukázali nevyhovujúcu kvalitu jačmeňa, mal by žalobca možnosť ako obchodník, svoj jačmeň nevyhovujúcej kvality vymeniť za jačmeň iného dodávateľa s kvalitatívnymi parametrami spĺňajúcimi podmienky prílohy zmluvy. Žalovaný poukázal na cenu jačmeňa, ktorá poukazuje na kvalitu obchodného tovaru.

Žalovaný ďalej v dovolaní poukázal aj na vyčíslenie škody, ktoré napáda a rozporuje ako absolútne nedôvodné náklady, a ktoré v žiadnom prípade nemožno považovať za škodu

- 7 092 400,- Sk – náklady s uskladnením jačmeňa v období august 2004 do decembra 2004. Uskladňovať 20 000 ton jačmeňa do 31. decembra 2004 bolo zmluvnou povinnosťou žalobcu vyplývajúcou zo Zmluvy. Škodu by mohli predstavovať iba náklady na skladovanie po 31. decembri 2004.

- 27 000 000,- Sk - škoda spôsobená žalobcovi tým, že musel subdodávateľom zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 30% ceny za neodobratý tovar. Žalobca mal podľa Zmluvy dodať žalovanému jačmeň do 31. decembra 2004. Ak mal žalobca uzatvorené také zmluvy so subdodávateľmi, podľa ktorých mu vznikla sankčná povinnosť za neodobratie tovaru pred 31. decembrom 2004, potom nemôže existovať príčinná súvislosť medzi konaním resp. nekonaním žalovaného a touto škodou.

Žalobcovi vznikla „škoda“ z dôvodov na jeho strane

- 4 000 000,- Sk – prepravné náklady – tieto mal podľa Zmluvy znášať žalobca. Túto škodu nepreukázal nijakým spôsobom.

- 184 444,- Sk – žalobcovi nemohla vzniknúť škoda v roku 2004, nakoľko k plneniu malo dôjsť do 31. decembra 2004, tovar by bol žalovaný povinný zaplatiť do 15 dní od doručenia faktúry t.j. až v roku 2005. Žalobca tvrdí, že v januári 2005 uzatvoril so spoločnosťou S., s.r.o. kúpnu zmluvu, ktorou predmetný jačmeň tejto spoločnosti predal.

-17 220 000,- Sk – ušlý zisk – žalobca nepreukázal, že by spoločnosť S. s.r.o. predal jačmeň takých parametrov, ako bolo dojednané v Zmluve so žalovaným. Naopak, bolo preukázané, že žalobca nebol schopný splniť si svoju povinnosť dodať tovar v požadovanej kvalite.

Dovolateľ má zato, vzhľadom na zamietnutie žaloby súdom prvého stupňa, že niektoré skutočnosti neboli predmetom náležitého dokazovania. To sa týka o.i. aj výšky uplatňovanej náhrady škody. Odvolací súd, keďže rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, sa touto otázkou mal vysporiadať. Nie je jasné, akými dôkazmi sa odvolací súd pri rozhodovaní o výške náhrady škody riadil, aké dôkazy považoval za potrebné doplniť.

Žalobca sa písomne vyjadril k dovolaniu žalovaného a navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

Upozornil nato, že súd urobil chybu pri doručovaní dovolania, keď ho doručil žalobcovi a nie právnenému zástupcovi. Zmluvou sa žalobca nezaviazal splniť povinnosti

žalovanému t.j. predložiť zoznam subdodávateľov a kópií zmlúv so subdodávateľmi písomne, pričom ich faktické splnenie preukázal v konaní.

Žalobca má zato, že splnenie povinnosti žalobcu podľa čl. 4 ods. 4.7 Zmluvy nepodmieňovalo a nebolo predpokladom splnenia povinnosti žalovaného podľa čl. 5 ods. 5.7 Zmluvy.

Ďalej poukázal žalobca na dikciu čl. 5 ods. 5.2 Zmluvy, z ktorého jednoznačne vyplýva, že miestom plnenia je vždy sklad žalovaného v danom mieste, alebo iný prenajatý sklad, ktorý žalovaný v oznámení určí. Plnenie povinnosti žalovaného podľa čl. 5 ods. 5.2 Zmluvy nebolo podmienené splnením žiadnej inej povinnosti žalobcom. Nevyhovujúca kvalita tovaru, zistená informatívnym vzorkovaním, nebola dojednaná ako dôvod odstúpenia od zmluvy. Žalobca poukazuje na list žalovaného z 29. decembra 2004, z obsahu ktorého vyplýva odmietnutie žalovaného prevziať plnenie od žalobcu.

O tom, že žalobca bol schopný Zmluvu riadne a včas plniť svedčia: zápis z rokovania z 3. decembra 2004, list z 10. decembra 2004 a 14. decembra 2004.

V konaní nebolo preukázané, že tovar, ktorý bol určený na plnenie Zmluvy by nespĺňal kvalitatívne požiadavky dohodnuté Zmluvou.

Žalobca dodacími listami a zmluvami preukázal, že začiatkom roka 2005 predal tretím osobám sladovnícky jačmeň v objeme 20 000 ton za cenu 4139,- Sk/tona. Vznik škody a jej výška bola v konaní žalobcom riadne preukázané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 OSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas a prípustnosť dovolania je daná v zmysle ust. § 238 ods. 1 OSP, preskúmal napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre i konania predchádzajúceho jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

Nesprávne právne posúdenie veci v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. c/ OSP môže spočívať v tom, že súd na správne zistený skutkový stav veci aplikoval nesprávny právny predpis alebo že správne použitý právny predpis nesprávne vyložil. Ide teda o omyl súdu v aplikácii práva, v predmetnej veci jeho nesprávne vyloženie.

Medzi účastníkmi konania nie je sporné, že títo uzatvorili kúpnu zmluvu č. T 0001/2004 dňa 8. marca 2004 vrátane jej prílohy č. 1 podľa ust. § 409 a nasl. Obchodného zákonníka. Účastníci konania si v kúpnej zmluve č. T 0001/2004 dohodli predmet a čas plnenia, cenu ako i ďalšie podmienky dodávky, a to v písomnej forme.

Ako vyplýva zo znenia kúpnej zmluvy č. T 0001/2004 a jej dodatku č. 1, zmluvné strany si dohodli v tejto zmluve práva a povinnosti, ktorých splnenie je vo vzájomnej súvislosti.

V bode 4 zmluvy č. T 0001/2004 sú vymedzené práva a povinnosti predávajúceho – žalobcu. Medzi inými jeho povinnosťou bolo aj predloženie kupujúcemu (žalovanému) zoznam subdodávateľov, ako aj kópie kúpnych zmlúv uzatvorených s týmito subdodávateľmi do 15. marca 2004 (čl. 4 ods. 4.7 Zmluvy).

Podľa názoru dovolacieho súdu, žalobca túto povinnosť – jej splnenie preukazoval svedeckými výpoveďami, pričom tvrdil i vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovaného, že Zmluva č. T 0001/2004 mu neukladala splniť si túto povinnosť písomne. Odvolací súd nerešpektoval písomne dohodnuté práva a povinnosti medzi účastníkmi konania dohodnuté v zmluve č. T 0001/2004. Ak bola dohodnutá zmluvná povinnosť žalobcu predložiť predávajúcemu „kópie kúpnych zmlúv uzatvorených so subdodávateľmi“ a „predložiť zoznam subdodávateľov“, nemôže byť táto žalobcom splnená inak, ako písomnou formou.

Žalobca uzatvoril zmluvy so subdodávateľmi 18. marca 2004 so spoločnosťou P.s.r.o. (č.l. 32), 31. marca 2004 so spoločnosťou A. s.r.o. (č.l. 33), 15. marca 2004 s A. – Ing. V.I. (č.l. 34), 7. apríla 2004 so spoločnosťou D. – S.s.r.o. (č.l. 35), 6. apríla 2004 so spoločnosťou R. a.s. (č.l. 36), 25. marca 2004 so Z. Č. (č.l. 37) a 24. marca 2004 so S. (č.l. 38).

Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobca si nesplnil svoju zmluvnú povinnosť podľa čl. 4 ods. 4.7 Zmluvy, čo nesporne preukazujú zmluvy uzatvorené medzi žalobcom a jeho subdodávateľmi.

Rovnako odvolací súd nevyhodnotil povinnosti žalobcu podľa čl. 4 ods. 1, 2 a 3 Zmluvy vo vzťahu k povinnosti žalovaného podľa čl. 5 Zmluvy.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací právne nevyhodnotil čl. 5 ods. 5.2 (miesto plnenia) t.j. či žalobca nemohol splniť dodávku sladovníckeho jačmeňa na sklad žalovaného v Nitre vzhľadom k tomu, že iné miesto, napriek možnosti danej Zmluvou, žalovaný neurčil.

Dovolací súd je názoru, že zmluva č. T 0001/2004 uzatvorená medzi účastníkmi konania koncipovala práva a povinnosti účastníkov tohto zmluvného vzťahu tak, aby postupným splnením stanovených zmluvných povinností zmluvných strán, došlo k splneniu dodávky sladovníckeho jačmeňa v dohodnutom množstve a kvalite za dohodnutú cenu.

Takéto skúmanie prerušenia zmluvných povinností účastníkov konania vyplýva z ust. § 376 Obchodného zákonníka a je predpokladom pre posúdenie žaloby žalobcu, keďže tento sa žalobou domáhal náhrady škody, teda ide o deliktuálny záväzok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací je názoru, že odvolací súd pochybil, keď bez dostatočného dokazovania t.j. skúmania nároku žalobcu, mu priznal náhradu škody.

Dovolací súd preto rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 6. júna 2007, č.k.: 15 Cob 89/07-405 podľa ust. § 243b ods. 1 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ust. § 243b ods. 2 OSP.

Bude preto úlohou odvolacieho súdu, aby v novom konaní postupoval v naznačenom smere a o odvolaní žalobcu znova rozhodol, a to aj o trovách dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 OSP).

Záverom dovolací súd k pripomienke právneho zástupcu žalobcu o nesprávnom doručovaní dovolania (§ 49 ods. 1 OSP) uvádza, že dovolacie konanie je konaním po právoplatnom skončení konania pred súdom prvého a druhého stupňa. Plnomocenstvo účastníka udelené advokátovi „na celé konanie“ (§ 28 ods. 2 OSP) zaniká právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu. Pre dovolacie konanie preto ako dovolateľ, tak i ostatní účastníci musia splnomocniť osobitným plnomocenstvom advokáta pre dovolacie konanie. Plnomocenstvo udelené advokátovi v základnom konaní (pred podaním dovolania) možno uznať aj v dovolacom konaní len vtedy, ak je výslovne v ňom uvedené, že sa vzťahuje aj na dovolacie konanie. V plnomocenstve udelenom žalobcom advokátovi Mgr. R.U. (č.l. 309) však nie je výslovne uvedené, že sa vzťahuje aj na dovolacie konanie.

Za týchto okolností preto súd prvého stupňa postupoval správne, keď dovolanie žalovaného doručil žalobcovi a nie jeho právnenému zástupcovi v základnom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 20. marca 2008

Za správnosť vyhotovenia:

JUDr. Anna Marková, v. r.
predsedníčka senátu